

Brusel 24. dubna 2026
(OR. en)

8263/26

EDUC 113
JEUN 62
EMPL 98
SOC 216
COMPET 481

POZNÁMKA

Odesílatel:	Předsednictví
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět:	Základní dovednosti a Evropský prostor vzdělávání: jak zajistit dovednosti potřebné v budoucnu – <i>výměna názorů</i>

Delegace naleznou v příloze poznámku předsednictví pro řízení rozpravy na výše uvedené téma vypracovanou s ohledem na zasedání Rady pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport konající se dne 11. května 2026.

**Základní dovednosti a Evropský prostor vzdělávání: jak zajistit dovednosti potřebné
v budoucnu**

Poznámka předsednictví pro řízení rozpravy

(Rada pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport)

Náš svět se mění nebyvalým tempem. Zrychlující se technologická transformace včetně rychlého rozvoje a využívání umělé inteligence, demografické výzvy, geopolitické, zdravotní a klimatické krize, jakož i složité společenské a hospodářské výzvy dávají vyvstat novým skutečnostem.

S ohledem na tyto změny čelí EU také výzvě v oblasti konkurenceschopnosti; potřeby trhu práce se mění, což vyžaduje přizpůsobivost, včetně schopnosti změnit kvalifikaci, prohlubovat dovednosti a reagovat na vyvíjející se požadavky práce.

V této souvislosti hrají systémy vzdělávání a odborné přípravy v Evropě klíčovou úlohu při podpoře inovací a zvyšování evropské konkurenceschopnosti, řešení společenských výzev a posilování odolnosti. Zároveň se od nich stále více očekává, že budou podporovat jednotlivce nejen v přístupu k zaměstnání, ale také v tom, aby se rozvíjeli jako aktivní, informovaní a odolní občané, kteří jsou schopni orientovat se ve složitém a rychle se vyvíjejícím prostředí. Z tohoto důvodu se musí systémy vzdělávání a odborné přípravy i nadále vyvíjet, aby připravily jednotlivce na rychle se měnící budoucnost obnášející změny ve společnosti, hospodářství a na trhu práce. Za tímto účelem je třeba neustále upravovat vnitrostátní strategie, stanovit politická opatření ke zlepšení výsledků učení a v konečném důsledku podpořit úspěch ve vzdělávání pro všechny jeho účastníky.

Členské státy uznávají, že v rámci Evropského prostoru vzdělávání mají systémy vzdělávání a odborné přípravy zásadní význam, mají-li být jednotlivci vybaveni dovednostmi a kompetencemi potřebnými k úspěchu v životě, na trhu práce a ve společnosti. Jak usnesení Rady o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy s ohledem na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání a další vývoj po jeho dosažení (2021–2030), tak významná práce, která byla již vykonána v Radě při přípravě druhého cyklu, zdůrazňují trvalý závazek ke kvalitě, rovnosti, inkluzi a úspěchu pro všechny a odhodlání plně vytvořit Evropský prostor vzdělávání do roku 2030.

Jsou stanoveny cíle pro sledování pokroku a identifikaci výzev; zejména podíl patnáctiletých žáků se slabými výsledky ve čtení, matematice a přírodních vědách by měl být do roku 2030 nižší než 15 %, zatímco podíl žáků osmé třídy se slabými výsledky v počítačové a informační gramotnosti by měl být do stejného roku nižší než 15 %. Z údajů na úrovni EU vyplývá, že pokrok ve vztahu k cílům dohodnutým v roce 2021 je i nadále nerovnoměrný. Ačkoli lze v některých oblastech pozorovat pozitivní trendy, přetrvávají výzvy při zajišťování toho, aby všichni účastníci vzdělávání získali to, co je zapotřebí k úspěchu v rychle se měnícím kontextu. To vyžaduje kritické zamyšlení nad současnými politickými přístupy a strategiemi, zejména prozkoumání způsobů, jak poskytnout účinnější podporu všem účastníkům vzdělávání. Vysoké politické ambice musí být lépe sladěny s účinným prováděním, aby byly zajištěny lepší výsledky. V tomto ohledu zůstává klíčovým cílem koordinace a soudržnost iniciativ EU v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, zejména těch, které se týkají dovedností a kompetencí, a důsledná podpora vnitrostátních systémů vzdělávání a odborné přípravy.

Nedávné iniciativy EU zdůraznily potřebu investovat do dovedností a kompetencí. Zaměření na lidský kapitál je považováno za klíčové pro prosperitu EU, její hospodářskou odolnost a jedinečné sociálně tržní hospodářství. Sdělení Komise o unii dovedností zdůrazňuje potřebu pevnějších vzdělávacích základů a dovedností pro každého, aby byl zajištěn široký přístup ke vzdělávání, celoživotnímu učení a pracovním příležitostem a aby bylo možné zvládat změny a krize. Cílem Akčního plánu Komise pro základní dovednosti je jednak podpořit členské státy při zlepšování výsledků v oblastech, jako je gramotnost, matematika, přírodní vědy, digitální a občanské dovednosti, a jednak přispět k širším cílům souvisejícím s konkurenceschopností, odolností a demokratickou účastí.

Ačkoli neexistuje jednotné chápání pojmu „základní dovednosti“, pro účely této výměny názorů se klade důraz na základní dovednosti, které by měl každý jednotlivec získat jako minimální základ pro růst prostřednictvím vzdělávání a odborné přípravy, celoživotního učení, zaměstnatelnosti a aktivního zapojení do společnosti. Toto chápání by mohlo přinést širší a ucelenější pohled zahrnující také průřezové dovednosti, jako je kritické myšlení, komunikace, přizpůsobivost, spolupráce a občanská angažovanost, které jsou nezbytné nejen na všech úrovních a ve všech typech vzdělávání a odborné přípravy, ale i v průběhu celého života.

Pokud jde o budoucnost, tyto základní dovednosti je třeba nejen posílit, ale také neustále přehodnocovat s ohledem na nově vznikající skutečnosti, aby bylo možné jednotlivce účinně podporovat v tom, aby uspěli v životě, práci a demokratické společnosti a aby se vypořádali se složitostí, nejistotou a změnami. Systémy vzdělávání a odborné přípravy musí předjímat změny, přizpůsobit základní učení novým potřebám a zajistit, aby byli účastníci vzdělávání připraveni jak na současné výzvy, tak na příležitosti zítřka. To rovněž vyžaduje začlenění hlediska celoživotního učení do všech úrovní a typů vzdělávání a odborné přípravy a zajištění toho, aby příležitosti k prohlubování dovedností a změně kvalifikace byly dostupné ve všech fázích života.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti předsednictví vyzývá ministry, aby v rámci výměny názorů na toto téma odpověděli na níže uvedené otázky. Žádáme, aby vystoupení byla omezena na maximálně tři (3) minuty.

1. Jak by s ohledem na tento rychle se vyvíjející kontext měly být přizpůsobeny vnitrostátní strategie v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, aby účastníky vzdělávání vybavily základními dovednostmi, které potřebují k tomu, aby uspěli dnes a rovněž zvládli budoucí výzvy? Jsou naše systémy vzdělávání a odborné přípravy dostatečně flexibilní a orientované na budoucnost, aby mohly plnit své poslání?
2. Jak nejlépe může tuto transformaci podpořit spolupráce na úrovni EU, zejména prostřednictvím Evropského prostoru vzdělávání a případně v součinnosti s unií dovedností?